

OSIO IA: Kirjaan perustuva koe (0-20p)

Tehtävä 1: Väitelauseet (0-7pistettä)

Vastaa tehtävään teoksen Raunio, *Olennainen sosiaalityössä* perusteella merkitsemällä rasti sarakkeeseen O tai V (väittäjä on Oikein tai Väärin). Oikeasta vastauksesta saa yhden (1) pisteen, väärä vastaus vähentää yhden (-1) pisteen. Vastaamatta jättäminen ei vähennä pisteitä.

Aikuissosiaalityö on käsitteenä selkeästi rajattu ja määritelty (väärin, s. 50).

Psykososiaalisessa sosiaalityössä korostuvat etuuksien myöntämiseen ja pakkotoimiin liittyvät kysymykset (väärin, s.170).

Perinteisestä politiikasta poiketen elämänpoliittiset valinnat koskevat kaikkia ihmisiä, eivät vain muiden puolesta päätöksiä tekeviä yhteiskunnallisia toimijoita (oikein, s. 297).

Niin sanottuun hiljaiseen tietoon perustuva nopea reagointi on tyypillistä työuransa alussa olevalle sosiaalityöntekijälle. (väärin, s.160).

Sosiaalityön koulutustason nousemisen myötä ammatilliseen toimintaan liittyvä tutkimustieto on korostunut yhteiskunnalliseen sosiaalipoliittiseen tietoon nähden. (oikein s. 32, 37).

Henkilökohtainen tieto sosiaalityön yhtenä toiminnan perustana viittaa asiakkaan antamiin tietoihin elämäntilanteestaan. (väärin s. 122, 124).

Sosiaalityön tutkimuksen evaluatiivinen tieto tarkoittaa sen tarkastelua, ovatko interventioiden kohteena olevat ongelmat muuttuneet vai eivät, kun taas kokeellinen kysymys vastaa siihen, vaikuttiko ko. interventio muutokseen. (oikein s. 150).

Tehtävä 2: Asioiden yhdistäminen (0-5 pistettä) Vastaa tehtävään merkitsemällä taulukon vasemmalla puolella oleva kirjain (A-E) tyhjään sarakkeeseen yhdistämään oikeaa asiaa. Oikeasta vastauksesta saa yhden (1) pisteen, väärä vastaus vähentää yhden (-1) pisteen. Vastaamatta jättäminen ei vähennä pisteitä.

Kirjoita tyhjään sarakkeeseen oikea kirjain yhdistämään oikeaa asiaa

A	Jane Addams	B	Sosiaalireformismi
B	Fabian Society	D	Hallinnolliset ohjeet
C	Ongelmakeskeinen perinne	E	Charity Organisation Society
D	Järjestelmakeskeinen perinne	A	Setlementtiliike
E	Mary Richmond	C	Terapeuttiset toimipisteet

Tehtävä 3: Taulukon täydentäminen (0-8 pistettä)

Vastaa tehtävään täydentämällä taulukko annetuilla käsitteillä (A-H). Oikeasta vastauksesta saa yhden (1) pisteen, väärä vastaus vähentää yhden (-1) pisteen. Vastaamatta jättäminen ei vähennä pisteitä.

Sosiaalipoliittisten mallien ominaisuudet

	Konservatismi	E	Demokraattinen sosialismi
Hyvinvoinnin pääasiallinen toimija	B	Markkinat, vapaaehtoisuus	D
Hyvinvoinnin suuntaus	C	G	Institutionalismi
Politiikan tavoite	Kasvatus, yhteiskuntarauha	Itseapuun auttaminen	F
Ohjaava normi	A	H	Solidaarisuus, tasa-arvoisuus

- A Velvollisuus, humanismi
- B Perhe, työpaikka
- C Subsidiariteetti
- D Valtio
- E Liberalismi
- F Autonomia, uudelleenjako
- G Residualismi
- H Vapaus, taloudellinen kasvu

OSIO IB: Kirjaan perustuva koe (0-10p)

Tehtävä 1: Käsitteiden nimeäminen

Vastaukset kirjoitetaan oheiseen vastaustilaan, kullekin viivalle kirjoitetaan yksi tekstirivi. Rivejä tai reunoja ei saa ylittää. Tekstiä ei saa jatkaa vastauspaperin kääntöpuolelle. Viivojen yli menevää tekstiä ei arvioida.

4a) Nimeä sosiaalityön ammatilliselle toiminnalle merkitykselliset tiedon lajit (Julie Drury-Hudsonin mukaan) (0-5 pistettä)

(1 piste kustakin tiedonlajista, yhteensä 5)

Teoreettinen tieto

Empiirinen tieto

Menettelytapatieto

Henkilökohtainen tieto

Käytännön viisaus

4b) Nimeä sosiaalityön perspektiivit ja niiden toiminnan perustat (Kyösti Raunion mukaan) (0-5 pistettä)

Raunio nimeää sosiaalityön perspektiivit Malcolm Paynen esittämän tyypittelyn avulla

- Individualistis-reformistinen (suom. Palvelujärjestelmäkeskeinen)
- Refleksiivis-terapeuttinen (suom. Terapeuttinen)
- Sosialistis-kollektivistinen (suom. Yhteiskuntakriittinen)

Vastauksessa sekä Paynen käsitteet että Raunion niistä tekemät suomennokset ovat molemmat hyväksyttäviä.

Toiminnan perustat Raunion mukaan ovat seuraavat (em. järjestyksessä):

- Järjestelmä
- Vuorovaikutus
- Yhteiskunnallinen tilanne

(1 piste kahdesta, 2 pistettä kolmesta, 3 pistettä neljästä, 4 pistettä viidestä ja 5 pistettä kuudesta nimeämisestä)

OSIO II: AINEISTOKOE (0-30 p)

Aineisto

Kati Turtiainen 2011. Riippuvuus pakolaisia vastaanottavassa sosiaalityössä. Teoksessa Aini Pehkonen & Marja Väänänen-Fomin (toim.) *Sosiaalityön arvot ja etiikka 2011*. Juva: PS -kustannus, 139–159.

Kyösti Raunio esittelee teoksessaan *Olellainen sosiaalityössä* luvussa III ”Asiakaslähtöisen työn eettisiä periaatteita”, s. 102–110. Kirjoita essee, jossa nimeät ja määrittelet nämä eettiset periaatteet. Tarkastele näitä eettisiä periaatteita yhdistämällä ne Kati Turtiaisen artikkeliin *Riippuvuus pakolaisia vastaanottavassa sosiaalityössä*. Otsikoi esseesi.

Esseen kirjoittaminen(4 p)

Essee on jäsenelty kokonaisuus: aloitus, jäsentynyt käsittely, yhteenveto ja pohdinta (1 p). Otsikointi vastaa sisältöä (1 p). Esseestä muodostuu loogisesti etenevä kokonaisuus (1 p). Esseen teksti on oikeakielistä/ymmärrettävää (1 p).

Eettiset periaatteet nimettyinä (4p)

asiakaslähtöisyys (1p), ihmisarvon kunnioittaminen (1 p), asiakkaan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen (1 p), paternalismi ja itsemääräämisoikeuden rajoittaminen (1p)

Asiakaslähtöisyys (2p)

Asiakastyön tavoitteet asetetaan yhdessä asiakkaan kanssa. Asiakassuhde perustuu avoimuuteen ja luottamukseen. Ongelmien ja vaikeuksien vastapainona tulisi nähdä asiakkaan voimavarat ja mahdollisuus positiiviseen muutokseen. Työntekijä kunnioittaa asiakkaan arvoja ja tunnistaa omat ja yhteiskunnan arvot.

Ihmisarvon kunnioittaminen (2p)

Ihmisarvo on loukkaamaton. Sen perustana on ihmisyyden ja ainutlaatuisuuden kunnioittaminen. Jokaista ihmistä tulee kohdella syrjimättömästi ominaisuuksista ja suorituksista riippumatta. Sosiaalityön haasteena ovat sosiaalityöntekijöiden ja asiakkaiden erilaiset arvot sekä suhtautumisen ja käyttäytymisen tavat.

Asiakkaan itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen (2 p)

Autonomia on vapaan valinnan käyttämistä. Itsemääräämistä ei voi käyttää, jos asiakkaalla ei ole perustarpeita tyydyttämiseen tarvittavia voimavaroja. Tai hänellä ei ole vaihtoehtoja, joiden välillä valita. Sosiaalityön tehtävä on turvata perustarpeitten tyydyttäminen ja lisätä asiakkaille käyttökelpoisten valintojen määrää.

Paternalismi ja itsemääräämisoikeuden rajoittaminen (2p)

Paternalismi merkitsee rajoittavaa puuttumista toisen ihmisen itsemääräämisoikeuteen. Paternalismi voi olla sallittavaa, jos asioihin puuttuminen on aidosti toisen ihmisen etujen mukaista ja hänen päättelykykynsä on heikentynyt. Sosiaalityössä voidaan laillisin perustein rajoittaa itsemääräämisoikeutta.

Itsemääräämisen liiallinen korostaminen voi johtaa asiakkaan kohtuuttomaan vastuuttamiseen.

Aineistoon yhdistäminen (10 p)

Vastauksessa on esitelty Turtiaisen artikkelin keskeinen ajatus: positiivisen riippuvuussuhteen rakentuminen, jotta asiakkaan autonomian saavuttaminen olisi mahdollista. Autonomian saavuttaminen on yksilökohtaista, prosessinomaista ja pakolaisen taustaan kiinnittyvää. Riippuvuuden kokemukset ovat uhka autonomian tunteelle. Negatiivinen riippuvuussuhde nivoutuu myös sosiaalityöntekijän vallankäyttöön. Paternalismi ja asiakkaan puolesta tekeminen voidaan nähdä olennaisena osana positiivista riippuvuussuhdetta tai toisaalta autonomian vahvistumista rajoittavana. (5p)

Lisäksi: ihmisarvoa kunnioittavan asiakaslähtöisyyden avulla voi rakentua positiivinen riippuvuussuhde. Asiakaslähtöisyys yhdistyy luottamuksen rakentamiseen, kokonaisvaltaiseen ymmärtämiseen ja kulttuurisensitiivisyyteen. Omat ja yhteiskunnan arvot on tiedostettava pakolaistyössä. Sosiaalityön tehtävänä on asiakkaan voimaannuttaminen traumaattisista kokemuksista yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi. Sosiaalityöntekijän on tiedostettava omat ammatilliset rajansa.

(5p)

Esseen pohtiva ote/pohdinta (4p)

Eettisten kysymysten jännitteisyys tuodaan esille. (1p)

Toiminnan eettistä kestävyyttä joudutaan arvioimaan. (1p)

Keskustellaan kriittisesti relevantista näkökulmasta. (1p)

Esseessä esitetään perusteltuja omia ajatuksia. (1p)